

ΑΓΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ.

ΑΓΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, ὁ διὰ τὴν εὐσέβειαν καὶ μάθησιν αὐτοῦ ἐλικάλυμενος Μάρτυρ, ἐγεννήθη εἰς τὴν Καισαρείαν τῆς Καππαδοκίας τὸ 326, κατ' ἄλλους δὲ τὸ 328, ἢ 329. Ὁ πατὴρ αὐτῆ ὄνομαζέτο Βασίλειος, ἡ δὲ μήτηρ του Ἐμμέλεια. Εἰς τοὺς πρώτους αὐτοῦ χρόνους ἐβάλλθη ὑπὸ τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἰδίου του πατρὸς, ἀλλ' ὑπῆγε μετέπειτα ἔσπουδασεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Κωνσταντινούπολιν ὑπὸ τὸν περιβόητον Λιβάνιον, κατὰ νεωτέρους τινὰς συγγραφῆς. Ἡ Καισαρεία μνημονεῖται προσέτι ὡς ἕνας τῶν τόπων, εἰς τοὺς ὁποῖους ὁ Βασίλειος ἐσπούδασεν ἀγνοεῖται ὅμως ἐάν ἦτον ἡ Καισάρεια τῆς Καππαδοκίας ἢ τῆς Παλαιστίνης. Ὅτι μὲν ἐσπούδασεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἔ μετέπειτα ὑπῆγεν εἰς τὰς Ἀθήνας, δὲν ὑπάρχει εὐλόγος ἀμφιβολία· ἀλλὰ δὲν φαίνεται τόσον καθαρὸν ὅτι ὁ Λιβάνιος ἦτο διδάσκαλος αὐτοῦ· φαίνεται μᾶλλον ὅτι ἐχομιμάτισε συμμαθητῆς του. Εἰς τὰς Ἀθήνας ἔλαβεν ὁ Βασίλειος στενωτάτην φιλίαν μετ' Ἐρηγόριον τὸν Ναζιανζηνόν. Ὑπέστρεψε δὲ εἰς τὴν πατρίδα τὴν τὸ 355, καὶ ἐδίδαξε ῥητορικὴν. Μετ' ὀλίγον καιροῦ διάστημα ἔταξίδευσεν εἰς τὴν Συρίαν, Αἴγυπτον, ἔ Λιβύην, διὰ νὰ ἐπισκεφθῆ τὰ μοναστήρια τῶν χωρῶν ἐκεῖνον, ὅπου τόσον ἀξιωμαμίτους εὗριχε τοὺς βίους τῶν μοναχῶν, ὥστε ἀπεφάσισε ν' ἀκολουθήσῃ τὸ παράδειγμά των· καὶ τῶντι, μετὰ τὴν ἐπιτροπὴν του, ἐσύστησε τάγμα μοναστικῆ βίω εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Πόντου.

Ἐχειροτόνησε δὲ αὐτὸν ἱερέα ὁ Εὐσέβιος, ὅστις διεδέχθη τὴν ἐπισκοπὴν τῆς Καισαρείας τὸ 362. Διαφορὰ τις, ἀκολούθως συμβᾶσα μεταξὺ τῶν δυο τούτων ὑποκειμένων, παρεκίνησε τὸν Βασίλειον ν' ἀποσιρθῆ εἰς τὴν ἡσυχίαν τοῦ μοναστηρίου τῆ· ἀλλὰ μετὰ περίεβ τρεῖς χρόνους, φιλωθεῖς μετὸν ἐπίσκοπον, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, καὶ ἀπέκτησε τοσαύτην ὑπόληψιν, ὥστε, ἀποθανόντος τῆ Εὐσεβίου τὸ 370, ἐκλέχθη αὐτὸς διάδοχος τῆ. Τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἐδέχθη μετὰ κάποιαν ἀθελησίαν· ἀλλὰ μόλις ἐκάθισεν ἐπὶ τῆ θρόνῳ, ἔ ἤρχισε νὰ διώκῃ αὐτὸν ὁ αὐτοκράτωρ Οὐάλης ὡς μὴ θέλοντα νὰ ἐναγκαλισθῆ τὸ δόγμα τῶν Ἀρειανῶν, τοῦ ὁποίου, ἀληθῶς, αὐτὸς καὶ Ἐρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς ἦσαν γενναϊότατοι ἀντίπαλοι. Ὁ Οὐάλης ὑπῆγεν εἰς τὴν Καισαρείαν δις· ἀλλὰ, μὴ δυνήθεις ποσῶς νὰ μετατρέψῃ αὐτὸν ἀπὸ τὴν ὀρθοδοξίαν, ἀπεφάσισε νὰ τὸν διώξῃ ἐκεῖθεν. Ἐπαυσεν ὅμως τέλος πάντων νὰ ἐνοχλῆ τὸν Βασίλειον, ὅστις ἤρχισε τῶρα ν' ἀγωνίζεται παντοιοτρόπως διὰ

νὰ συνδιαλλάξῃ τὴν Ἀνατολικὴν μετὰ τὴν Ἀντικὴν Ἐκκλησίαν, αἱ ὁποῖαι ἦσαν εἰς διχόνοιαν περὶ ἄρθρων τινῶν πίστεως, καὶ περὶ τοῦ Μελετίου καὶ Παυλίνου, δυο ἐπισκόπων Ἀντιοχείας. Αἱ δυτικαὶ ἐκκλησίαι ἀνεγνώρισαν τὸν Παυλίνον ὡς τὸν νόμιμον ἐπίσκοπον· μετὸν Μελετίον δὲ, ὅστις ὑπεστηρίζετο ἀπὸ τὰς Ἀνατολικὰς ἐκκλησίας, δὲν ἤθελεν νὰ ἔχωσι τὴν ἐλαχίστην συγκοινωνίαν. Ὅλοι ὅμως οἱ πρὸς ἐξίσασιν ἀγῶνες τῆ Βασιλείου τίποτε δὲν ἐκατόρθωσαν· διότι ἡ ἀμφισβήτησις δὲν ἐτελειώθη παρὰ ἐννεα μῆρας μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ. Ἐνησχολήθη δὲ ὁ ἐπίσκοπος οὗτος ἀντὶ καὶ εἰς φιλονεικίας τινὰς, ἀναμετρομέναι εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος γνηομένην διαίρεσιν τῆς Καππαδοκίας εἰς δυο ἐπαρχίας. Ὁ τῆς νεῆς ἐπαρχίας ἐπίσκοπος Ἀνθιμος ἐπεθύμει νὰ ἐκτείνῃ τὰ ὅρια τῆς, ὁ δὲ Βασίλειος τὸν ἐναντιοῦτο. Τὸ κυριώτερον τῆς φιλονεικίας ἀντικείμενον ἦτον ἡ μικρὰ κοινότης τῆς Σασημίδος, τὴν ὁποῖαν, διὰ νὰ οἰκιοποιηθῆ ὁ ἅγιος Βασίλειος, κατέστησεν ἐπαρχίαν ἐπισκοπικὴν, καὶ ἐχώρισεν αὐτὴν εἰς τὸν φίλον του Ἐρηγόριον τὸν Ναζιανζηνόν· εἶχεν ὅμως προκυριεύσειν αὐτὴν ὁ Ἀνθιμος, ἔ ὁ Ἐρηγόριος, φυλῆσυχος ὢν, ἀπεσύρθη ἐκεῖθεν. Ἐσύγγραφαι προσέτι ὁ ἅγιος Βασίλειος κατὰ τοῦ Εὐσταθίου καὶ Ἀπολλιναρίου, καὶ, τῆ ἀληθείας, ἔλαβε μέρος εἰς τὰς πλειοτέρας τῶν ἀμφισβητήσεων τοῦ αἰῶνος του. Ἀπέθανεν δὲ τὴν 1ην τοῦ Ἰανουαρίου, 379, ἐξησθετισμένος ἀπὸ τὰς σκληραγωγίας τοῦ μοναστικοῦ βίου. Ὁ Βασίλειος εἶχε τέσσαρας ἀδελφούς, Ἐρηγόριον, ἐπίσκοπον Νύσσης, Πέτρον τινὰ, ἐπίσκοπον, καὶ δυο ἄλλους, οἵτινες ἔγιναν μοναχοί.

Ἀρίστη ἔκδοσις τῶν συγγραμμάτων τῆ ἁγίου Βασιλείου εἶναι ἡ ἐν Παρισίοις δημοσιευθεῖσα Ἑλληνιστὶ καὶ Λατινιστὶ ὑπὸ τῶν Βενεδικτείων μοναχῶν, 1721—30, εἰς 3 τόμους, φύλλον. Τὸν βίον τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐξέδωκεν ὁ κύριος Ερμανὸς εἰς 2 τόμους, 4ον, ἐν Παρισίοις, 1764. Ἡ ἀλληλογραφία Λιβανίου καὶ Βασιλείου εὐρίσκειται τυπωμένη εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν Ἐπιζολῶν τοῦ Λιβανίου, τὴν ὑπὸ Ἰ. Κ. Οὐολφίου, ἐν Ἀμστελοδάμῳ, 1738, εἰς ἕνα τόμον, φύλλον. Μολονότι δὲν ἦτο Χριστιανὸς ὁ Λιβάνιος, τῆτο ὅμως ποσῶς δὲν ἐτάραξε τὴν φιλίαν Βασιλείου καὶ τοῦ Ἀντιοχείως διδασκάλου. Ὁ Βασίλειος ἔστειλε πρὸς τὸν Λιβάνιον Καππαδόκας τινὰς μαθητὰς μετὰ συστατικὰ γράμματα.

ΚΙΝΙΚΗ ΓΝΩΜΗ.—Νεὸς ὢν χρεωστὴ ὁ ἀνθρώπος νὰ φυλάσσεται ἀπὸ ἡδυπάθειαν· ἀντὶ δὲ, ἀπὸ στάσεις· καὶ γέρον, ἀπὸ φιλαργυρίαν.